

REAGUJ MĄDRZE!

Materiał dla rodziców i opiekunów. Jak rozmawiać z dzieckiem o przemocy rówieśniczej

Dzieci rzadko same mówią, że ktoś je krzywdzi albo że widziały krzywdę innych. Boją się, że będzie gorzej, że zostaną uznane za skarżypytę albo że rodzic zareaguje zbyt mocno. Ten materiał pomaga zacząć rozmowę i spokojnie zareagować.

Jak zacząć rozmowę

Najlepiej rozmawiać przy zwykłych okazjach, w drodze ze szkoły albo przy wspólnym posiłku, a nie w formie przesłuchania. Plakat może być dobrym pretekstem. Pomocne są pytania otwarte.

- „Jak wyglądają przerwy w Twojej klasie?”
- „Czy jest ktoś, kto często zostaje sam?”
- „Co robicie, kiedy ktoś kogoś przezywa albo nagrywa?”
- „Do kogo w szkole poszedłbyś, gdyby działo się coś złego?”

Sygnaly, na które warto zwrócić uwagę

Żaden z tych sygnałów sam w sobie nie oznacza przemocy. Jeśli jednak pojawia się kilka naraz albo utrzymują się dłużej, warto spokojnie zapytać.

- niechęć do chodzenia do szkoły, bóle brzucha lub głowy rano w dni szkolne
- zniszczone ubrania lub rzeczy, zgubione pieniądze, siniaki bez jasnego wyjaśnienia
- wycofanie, smutek, drażliwość, problemy ze snem lub apetytem
- nerwowość przy telefonie, nagłe usuwanie aplikacji albo unikanie rozmów o internecie
- brak kolegów, rezygnacja z zajęć, które dziecko wcześniej lubiło

Gdy dziecko mówi, że jest krzywdzone

- Wysłuchaj do końca. Uwierz dziecku i podziękuj, że powiedziało. Powiedz, że to nie jego wina.
- Nie obiecuj, że nikomu nie powiesz. Wyjaśnij, że porozmawiasz ze szkołą po to, żeby mu pomóc.
- Zapisz fakty, czyli kto, co, kiedy i gdzie. Zachowaj dowody z internetu, na przykład zrzuty ekranu z datą i nazwą konta.
- Skontaktuj się z wychowawcą, pedagogiem lub psychologiem szkolnym. Zapytaj, jakie kroki podejmie szkoła i kiedy się z Tobą skontaktuje.
- Nie konfrontuj się w emocjach z dzieckiem, które krzywdzi, ani z jego rodzicami. Taka rozmowa zwykle pogarsza sytuację Twojego dziecka.

Gdy dziecko jest świadkiem

Pochwal je za to, że zauważyło krzywdę i o niej powiedziało. Ustalcie razem, komu w szkole może to zgłosić i jak zrobić to dyskretnie. Przypomnij, że nie musi interweniować samo, wystarczy, że powie dorosłemu.

Gdy dowiesz się, że to Twoje dziecko krzywdzi innych

Zachowaj spokój i wysłuchaj dziecka. Nazwij zachowanie wprost i nie usprawiedliwiaj go. Zapytaj, co się stało. Sprawdź też, czy dziecko samo nie doświadcza przemocy. Współpracuj ze szkołą przy ustalaniu dalszych kroków. Jeśli sytuacja się powtarza, warto skorzystać z pomocy psychologa.

Przemoc w internecie

- Nie usuwaj wiadomości, dopóki ich nie zabezpieczysz. Zrób zrzuty ekranu z datą, nazwą konta i adresem strony.
- Poproś dziecko, żeby nie odpowiadało osobie, która krzywdzi. Zablokuj ją i zgłoś treść administratorowi serwisu.
- Zdjęcie lub film opublikowany bez zgody dziecka zgłoś administratorowi serwisu z prośbą o usunięcie.
- Groźby, uporczywe nękanie, podszywanie się pod dziecko i rozpowszechnianie jego nagich lub intymnych zdjęć to przestępstwa. Zgłoś je Policji.

- Nagich ani intymnych zdjęć dziecka nie kopiuj, nie zapisuj i nie przesyłaj dalej, także szkole. Zapisz adres strony i nazwę konta. Takie treści zgłoś Policji i do Dyżurnet.pl.

Kiedy i gdzie zgłosić sprawę poza szkołą

Najpierw zgłoś sprawę w szkole, najlepiej na piśmie albo mailem do wychowawcy, pedagoga lub dyrektora. Szkoła ma procedurę interwencji wynikającą ze standardów ochrony małoletnich i obowiązek zareagować.

- **Policja.** Gdy doszło do pobicia, gróźb, kradzieży, wymuszenia, uporczywego nękania albo rozpowszechniania intymnych zdjęć, złóż zawiadomienie w najbliższym komisariacie. Wystarczy podejrzenie. Jeśli sprawca jest nieletni, Policja przekazuje sprawę do sądu rodzinnego.
- **Sąd rodzinny.** Sprawami nieletnich sprawców zajmuje się sąd rodzinny. Każdy może go zawiadomić bezpośrednio, ale zwykle prościej zacząć od Policji albo od szkoły, które przekażą sprawę dalej.
- **Kurator oświaty.** Gdy szkoła nie reaguje albo reaguje niewłaściwie, możesz złożyć skargę do kuratorium oświaty, które sprawuje nadzór nad szkołą.
- **Rzecznik Praw Dziecka.** Możesz zwrócić się do biura Rzecznika na piśmie, gdy prawa dziecka nie są przestrzegane.

Gdzie szukać pomocy

Numer	Kiedy dzwonić
112	Numer alarmowy. Gdy zagrożone jest czyjeś życie lub zdrowie albo przemoc trwa.
116 111	Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Bezpłatny, całą dobę, także czat na stronie 116111.pl.
800 12 12 12	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka. Bezpłatny, całą dobę, wyłącznie dla dzieci i młodzieży.
800 100 100	Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci, prowadzony przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę. Bezpłatny, w dni robocze, godziny na stronie fdds.pl.

Gdzie zgłosić przestępstwo lub nielegalne treści w internecie

Gdzie	Co zgłosić i jak
Policja	Zawiadomienie przyjmie każdy komisariat, osobiście albo na piśmie. Wystarczy podejrzenie. Przestępstwa w internecie prowadzi też Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości, ale zgłasza się je w zwykłej jednostce Policji.
Dyżurnet.pl	Zespół NASK przyjmuje zgłoszenia nielegalnych treści w internecie, zwłaszcza materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie dzieci, a także niepokojących kontaktów dorosłych z dzieckiem. Formularz na dyzurnet.pl albo w mObywatelu, także anonimowo.
Take It Down	Bezpłatne narzędzie do usuwania z serwisów intymnych zdjęć osób niepełnoletnich, na stronie takeitdown.ncmec.org.

Co warto powiedzieć dziecku

„Jeśli ktoś Cię krzywdzi, to nie jest Twoja wina i masz prawo do pomocy. Jeśli widzisz, że ktoś krzywdzi innych, nie śmiej się i nie nagrywaj. Powiedz dorosłemu, to nie jest skargenie, tylko pomaganie. Zawsze możesz przyjść z tym do nas.”

Opracowanie edukacyjne CyberNest na podstawie materiałów Ministerstwa Edukacji Narodowej, Policji, NASK i Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Materiał nie zastępuje procedur szkoły ani porady specjalisty.